

Handläggare
Maria Nord Berge

Till
Enheten för utveckling och
förebyggande arbete

Telefon:

Verksamhetsberättelse VB 2021 för Enheten för utveckling och förebyggande arbete

Förslag till beslut

Innehållsförteckning

Verksamhetsberättelse VB 2021 för Enheten för utveckling och förebyggande arbete	1
Förslag till beslut	1
Sammanfattande analys	3
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	6
KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	6
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.....	6
KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	13
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.....	13
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	14
KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	16
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....	16
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	17
Uppföljning av ekonomi	19
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	19
Investeringar	20
Medel för lokaländamål	20
Övrigt.....	20
Systematiskt kvalitetsarbete	20
Övrigt	20

Sammanfattande analys

Verksamhetsidé och värdegrund

Enhetens arbete utgår från ett preventivt syfte och ska bidra till att seniorer i ordinärt boende ges en möjlighet till ett hälsosamt liv, känna välbefinnande och meningsfullhet samt delaktighet i samhället genom att stärka förmågan att leva ett självständigt liv. Vidare ska enhetens stöd till anhöriga som stödjer närstående seniorer syfta till att minska deras psykiska belastning. Enhetens utvecklingsarbete utgår ifrån aktuell forskning, behovsanalys och metodutveckling och syftar till att stärka äldreomsorgens förebyggande arbete.

Äldreomsorgens värdegrund ingår i arbetet och innebär att Stockholms stads äldreomsorg präglas av självbestämmande, individualisering och valfrihet samt att insatserna som ges inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande, trygghet och meningsfullhet.

Enhetens hälsofrämjande inriktning om hälsosamt åldrande utgår ifrån WHO:s definition "*Hälsosamt åldrande är processen att utveckla och upprätthålla förmågan som möjliggör välbefinnande i högre ålder*".

Verksamhetsbeskrivning

Enhetens uppdrag är att erbjuda hälsofrämjande aktiviteter, stöd och service till seniorer 65+, anhöriga till seniorer 65+ och personer med syn- och hörselnedsättning samt att stärka äldreomsorgen utvecklingsarbete. Enheten har ett rikt utbud med aktiviteter samt stöd och service med mål att stärka målgruppens förmåga att leva ett självständigt liv i hemmiljö. Enhetens utvecklingsarbete sker genom att följa forskning, analysera behov och metodutveckling med mål att stärka äldreomsorgen och det förebyggande arbetet.

Enhetens uppdrag är fördelat enligt:

Hälsofrämjande aktiviteter. På enhetens öppna mötesplatser erbjuds seniorer 65+ ett varierat utbud av aktiviteter som främjar den sociala, psykisk, fysiska och existentiella hälsan.

Fixartjänst erbjuder fallförebyggande tjänster och vänder sig till seniorer i ordinärt boende från 68 år och äldre (tidigare 75 år). Syftet med tjänsten är fallprevention och säkerhetsförebyggande insatser.

Syn- och hörselinstruktörer erbjuder personer med syn- och hörselnedsättningar information, rådgivning, hembesök och viss installation av hjälpmedel samt träning och skötsel av hjälpmedel.

Anhörigstöd. Anhöriga som stödjer eller vårdar en närstående senior 65+ som har sjukdom eller funktionsnedsättning kan få stöd av enhetens anhörigkonsulent. Det erbjuds information, stödsamtal, anhöriggrupper, föreläsningar och kurser.

Äldrestöd. Seniorer 65+ erbjuds information, råd och vägledning från enhetens äldre konsulent. Det ges information om Seniorhälsans aktiviteter, stöd och service samt vägledning i kontakten med kommunen, region och andra myndigheter. Möjlighet till samtal och hembesök finns.

Utvecklingsarbete. Enheten ansvarar för att söka, sammanställa och redovisa stimulansmedel för äldreomsorgens samtliga enheter. Vidare ingår att inom enhetens område ge råd, stöd och utbildning till övrig personal inom äldreomsorgen.

Enheten är organiserad med 14 personer, en enhetschef och 13 medarbetare och är fördelat på: fyra aktivitetsledare, två kultur- och aktivitetsledare, två hälsopedagoger, en fixartjänst, en anhörig- och äldrekonstulent, en samordnare digitalt stöd samt två syn- och hörselinstruktörer. En halv instruktörtjänst säljs till Skärholmen.

Enheten bedriver sin verksamhet på sju öppna mötesplatser, bestående av två aktivitetscenter och fem träffpunkter. mötesplatserna: Axelsberg aktivitetscenter, Långbroberg aktivitetscenter, Aspuddsträffen, Fruängsträffen, Trekantsträffen, Västertorpsträffen och Älvsjöträffen. Det finns gym med kondition- och styrketräningsredskap för seniorer att använda på Axelsberg aktivitetscenter samt Fruängsträffen och Älvsjöträffen. Enhetens förebyggande arbete är sedan tidigare känt för seniorerna under namnet Seniorhälsan och används vid all kommunikation med seniorerna.

Sammanfattning

Sammantaget framkommer att under 2021 har enheten kunnat genomföra flera aktiviteter och ge stöd och service till fler personer än vad som gjordes under föregående år. Möjligheten till utveckling inom äldreomsorgen har också ökat med tilldelade stimulansmedel samt att personalutbildningar har genomförts under året. Verksamheten är i ett utvecklingsskede i sitt grunduppdrag både gällande aktiviteter och som stöd till äldreomsorgens övriga enheter vilket planeras att göras tydligare under kommande år.

Hälsofrämjande aktiviteter

Under året har Seniorhälsan haft närmare 7000 besök av cirka 560 seniorer. De har haft möjlighet att välja mellan 22 olika aktiviteter som har genomförts vid 700 tillfällen.

Nya aktiviteter som olika danser, sång, improvisationsteater och existentiella samtal har uppskattats av seniorerna. Pilotprojekt steg-för-steg med fysisk träning, social aktivitet och samtalsgrupper har påbörjats. Det har varit begränsningar då primärvården och rehab har varit upptagna på grund av pandemin. Träningslokalen på Axelsbergs Aktivitetscenter har öppnats upp för seniorerna. Även gymmet på Älvsjöträffen är klart och där finns ledarled träning. Enheten har även deltagit i stadsdelens arbete att ta fram ett nytt utegym för seniorer. En sång- och musikanläggning har införskaffats.

IT-stöd senior har utvecklats under året och närmare 70 seniorer har önskat stöd och utbildning vid cirka 350 tillfällen.

Till Seniorhälsans dag kom närmare 250 besökare. Möjlighet att få information om mat och hälsa samt prova-på-aktiviteter var mycket uppskattat bland seniorerna och planeras att genomföras även nästa år. Frivillig- och pensionärsorganisationer samt Svenska kyrkan deltog. Vidare fanns försäljning från verksamheten Lilla skafferiet.

Ögats dag med information, föreläsningar och visning av hjälpmedel var också mycket uppskattad av de 40 besökare som deltog. Ett Örats dag planeras för nästa år.

Seniorhälsan var representerad vid stadsdelens gemensamma evenemang ”Sommartorget” med information om aktiviteter, stöd och service.

Fixartjänst. 310 hembesök har genomförts och antal besök har ökat jämfört med föregående år.

Syn- och hörselinstruktörer. Närmare 260 personer med syn- och hörselnedsättningar har fått hembesök vid 710 tillfällen.

Anhörig och äldrestöd. 144 anhörigvårdare har haft kontakt med anhörigkonsulenten. Det har skett en ökning av nya anhörigvårdare som är under 65 år. Gällande äldrestöd har 25 seniorer haft kontakt med äldrekonsulenten. Stöd med inköp har funnits men har inte utnyttjats av seniorerna.

Utvecklingsarbetet till äldreomsorgens enheter har skett genom att hantera fyra olika stimulansmedel: matlyftet psykisk ohälsa, digitala medel och ensamhet/demens. Vidare har utbildning getts till enheternas aktivitetsombud och anhörigombud. Omsorgens nya personal och sommarvikarier har fått information och utbildning av syn-och hörselinstruktörerna samt anhörigkonsulenten.

Kvalitets- och utvecklingsarbete

Enheten har under året utvecklats och organiserats men det finns ett fortsatt behov att förtydliga enhetens förebyggande arbete då verksamheten fortfarande endast har kunnat utvecklas under begränsade former.

Det finns arbetsplats- och kvalitetsmöten en gång per månad samt aktivitetsmöten en gång per vecka för planering av enhetens arbete och för att säkerställa en god arbetsmiljö. Resultatet i medarbetarenkäten var mycket högt. Två handlingsplaner resulterade i att mötestiderna utvecklades och förbättrades samt att utbildningen *Aktivt medarbetarskap* påbörjades. Nya rutiner har skapat utifrån tidigare arbetsmiljörand.

Nytt informationsmaterial och rutiner har tagits fram samt att statistiska underlag har uppdaterats. Information om enhetens mötesplatser har uppdateras på Stockholms stads hemsida och webbtjänsten Seniorval. Nya foldrar har tagits fram för enhetens samtliga områden samt att olika utskick har gjorts. En enkätundersökning har påbörjats för att undersöka på vilket sätt seniorerna får information om enhetens aktiviteter stöd och service. Pensionärsorganisationerna har informerats om möjligheten att dela med sig av egen kunskap och erfarenheter som sedan kan bidra till enhetens utveckling och aktiviteter och syftar till ökad delaktigheten i det förebyggande arbetet. Några seniorer har visat intresse. Gällande det uppsökande arbetet har ett samarbete med beställarenhet påbörjats. Gemensamt undersöks hur stadsdelen på bästa sätt kan nå seniorer med information och stöd och kommer vidareutvecklas.

Samverkan finns med pensionärsorganisationerna, primärvård, rehabilitering och Västertorps sim- och idrottshall. Det finns även samarbete med förvaltningens egna enheter och verksamheter som Lilla skafferiet och Nätverket.

Vidare har medarbetare deltagit vid ett antal examensarbeten och svarat på studenternas frågor. Anhörigkonsulenten har deltagit i en enkätundersökning i forskningsprojektet "Gapet

mellan kommunernas anhörigstöd och omsorgsgivarnas användning", Högskolan i Jönköping. Enhetschef har deltagit i en intervjustudie om "Social aktivitet på recept".

Kompetensutveckling

Medarbetarna har deltagit i utbildningar som Stockholm stad och stadsdelen erbjudit samt andra utbildningar, workshops och webinarier utifrån intresse och behov. Syfte är att utveckla enhetens hälsofrämjande arbete. Utbildning med riktning *Gerontologi med ett existentiellt och salutogent perspektiv* planeras för enheten.

Fördjupningsutbildning i självmordsprevention på distans – *Transkulturella aspekter* från Nationellt centrum för suicidforskning och prevention (NASP) har genomförts samt utbildningen *Fallprevention. Basal handhygien* har också genomförts. Flera medarbetare har gjort webbutbildningen *Psyk-e*. Syn- och hörselinstruktörer har deltagit i workshop om synhjälpmedel och temadag om dövblindhet. Övriga genomförda utbildningar är bland annat: samtalsledare i *existentiella samtal*, ledarutbildning för *Fysisk aktivitet på recept* (FaR), *Mindfulness* i naturen, improvisationsteater och yoga. Vidare har två ytterligare aktivitetsledare diplom i *Taktil massage* samt en är certifierad instruktör i *Dans för Parkinson*. En medarbetare har genomfört utbildningen *Äldre och psykisk hälsa*, tre högskolepoäng och enhetschefen *Existentiell vägledning* 7,5 högskolepoäng.

Medarbetarnas delaktighet

Medarbetarna är delaktiga i arbetet i utvecklingen av enhetens förebyggande arbete och görs vid aktivitets- kvalitets- och arbetsplatsmöten samt vid planeringsdagar. Medarbetarna har deltagit i arbetet med handlingsplaner utifrån medarbetarenkäten och från arbetsmiljöronden.

Resursanvändning

Enhetens arbete, aktiviteter och projekt har följts upp under året för att tillförsäkra att enhetens arbete, insatser, lokaler och medel används på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Nämndmål: Äldre får insatser av hög kvalitet som ger trygghet, valfrihet och stärker förmågan att leva ett värdigt och självständigt liv

Beskrivning

Äldres hälsa och välbefinnande ska stå i fokus för äldreomsorgens verksamheter och insatser.

Biståndsbedömningen ska vara rättssäker och likställig.

Biståndshandläggarens huvuduppgift är att göra en individuell behovsbedömning. När den enskilde gör en ansökan om hjälp hanteras den skyndsamt som följs av utredning, bedömning och beslut. Beslut kan vara bifall, delvis avslag eller avslag. Därefter sker verkställighet, uppföljning och utvärdering. Alla dessa delar dokumenteras på ett rättssäkert sätt.

För att säkerställa likställdheten i myndighetsutövningen föredras ansökningar om boende samt ärenden av mer principiellt intresse i gemensamma ärendegenomgångar.

Alla äldre som har biståndsbedömda insatser har genom utförarenheterna en utsedd kontaktman med uppdrag att samordna insatserna kring den äldre. Tillsammans med den äldre upprättar kontaktsmannen en genomförandeplan för att säkerställa hur den äldre vill att insatserna ska utföras. Utgångspunkten är att personalen ska ha ett rehabiliterande synsätt för att så långt som möjligt ta tillvara den äldres egna resurser så att den äldre kan bibehålla sina funktioner.

Boende på servicehus och vård- och omsorgsboende erbjuder riskbedömningar som syftar till att förebygga undernäring, trycksår och fallolyckor samt att den äldre har en god munhälsa.

Verksamheten arbetar i team med kontaktman, sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast/fysioterapeut för att säkerställa en trygg och personcentrerad vård och omsorg utifrån den boendes behov och önskemål.

Äldreomsorgens mötesplatser inklusive aktivitetscentren erbjuder ett brett utbud av olika aktiviteter, kulturupplevelser, gemenskap och dagsutflykter utifrån ett hälsobefrämjande perspektiv.

Förväntat resultat

Äldre känner sig trygga och är nöjda med äldreomsorgen samt tycker att de är delaktiga och kan påverka planeringen och utformningen av sin äldreomsorg.

Hög kontinuitet präglar insatserna.

Äldres förmåga att leva värdigt och självständigt stärks.

Kvinnor och män har likvärdig äldreomsorg.

Äldres välbefinnande och nöjdhet ökar med bättre mat och en trevlig måltid.

Anhöriga uppmärksammas och får stöd och information.

Äldres kunskap om möjligheten att påverka och planera sin boendesituation ska öka.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ska delta i ett pilotprojekt för stöd till äldre om hälsa, motion och välmående i samarbete med äldreomsorgens enhet för förebyggande arbete, vårdcentraler och primärvårdens rehabilitering.	2021-01-01	2021-12-31	
Analys Enhetsen har under året deltagit i pilotprojektet som planeras att fortsätta under 2022.			

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen ska fortsätta utveckla det förebyggande och uppsökande arbetet samt utöka informationen som syftar till att minska ofrivillig ensamhet, isolering, ökad hälsa och välbefinnande hos äldre.	2021-01-01	2021-12-31	
	Analys Enheten har utökat informationen om det förebyggande arbetet aktiviteter, stöd och service genom utökad annonsering, utskick av uppdaterade foldrar samt information på sociala medier. Vidare har representanter från enheten och beställarenheten äldre tillsammans, under hösten 2021, tagit fram ett förslag på samverkan kring uppsökande verksamhet. Planeringen är att samverkan ska påbörjas under 2022.			
✓	Förvaltningen ska i samarbete med pensionärsorganisationer och civilsamhället utveckla former för ökad delaktighet inom det förebyggande arbetet.	2021-01-01	2021-12-31	
	Analys Samarbete har skett genom att dela information om olika aktiviteter som finns i stadsdelsområdet. Utskick av informationsblad till stadsdelens pensionärsorganisationer har gjorts om möjligheten att dela med sig av kunskaper och erfarenheter som kan inspirera och intressera andra seniorer. Några seniorer har meddelat intresse. Vidare deltar enheten vid pensionärsrådets möten vid behov. Samarbetet kommer fortsätta att utvecklas under kommande år.			
✓	Förvaltningen ska säkerställa kompetensen för de basala hygienrutinerna och att rutiner finns och följs upp.	2021-01-01	2021-12-31	
	Analys Enheten har gått igenom de basala hygienrutinerna.			
✓	Förvaltningens vägledning om anhörigstöd och anhörigsamverkan, som utgår från stadens program, ska implementeras i verksamheterna.	2021-01-01	2021-12-31	

Enhetsmål: Enheten bedriver utvecklingsarbete för att stärka äldreomsorgens förebyggande arbete.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Genom riktade insatser utvecklas äldreomsorgen i det förebyggande arbetet genom direkta och indirekta hälsofrämjande insatser så att seniorernas förmåga till välbefinnande och självständighet stärks.

Analys

Fyra olika stimulansmedel har delats ut till äldreomsorgens enheter under året. Enheten har vidare gett information och utbildning till omsorgspersonal. Utvecklingsarbetet har i det stora hela genomförts trots pandemi. Planering finns att fortsätta erbjuda enheterna olika utbildningar inför kommande år samt att öka kunskapen om syn- och hörselnedsättningar.

Medlen till enheterna har fördelats enligt:

Matlyftet syftar till att motverka undernäring och ofrivillig ensamhet och har fördelats ut för matlagnings- och trädgårdsaktiviteter, temadagar kring högtider, utecafé, inspirerande träff i hemmet med mat och samvaro samt sommarluncher (tidigare dagsutflykter) och lunchträffar.

Psykisk hälsa berör områdena utvecklingsarbete, kunskapsbaserad och säker hälso- och

sjukvård och socialtjänst samt suicidprevention. Fördelningen har gjort för utbildning till personal gällande psykisk hälsa och aktivitetsombud, existentiella samtal, handledning, starta psykiska ombud, skapa föreläsningsserie för anhöriga, pilotprojekt steg-för steg för att främja fysisk, social och existentiell hälsa.

Digital utveckling syftar till att förbättra förutsättningarna för verksamhetsutveckling och öka den digitala kunskapen. Medlen har i huvudsak används för en gemensam digital samordnare för enheterna för att öka den digitala kunskapen samt till digital utrustning och en sång- och instrumentanläggning.

Ensamhet/Demens avser medel för att motverka ensamhet och öka kvaliteten i vården om omsorgen om personer med demenssjukdom. Medlen har användas till olika aktiviteter utomhus, samordnare/planerare för aktiviteter, Silviacertifiering Axelsbergs vård- och omsorgsboende, socialsamvaro i hemmet, nya former för uppsökande och utveckla kör- dans och teatergrupper.

I övrigt har enhetens medarbetare genomfört olika utbildningar till omsorgspersonalen. Utbildningen för aktivitetsombuden på Älvsjögårdens särskilda boende blev klar under våren 2021, påbörjades 2020. Samma utbildning genomfördes under hösten till aktivitetsombuden på Fruängsgården särskilda boende, Axgården vård- och omsorgsboende och dagverksamheten Solkatten på Fruängsgården. Utbildningen består av olika teman och sker vid sju kurstillfällen om vardera tre timmar. Utbildningen har genomförts av två av enhetens aktivitetsledare i samarbete med Fruängsgården aktivitetsamordnare. IT-stöd senior har även utbildat aktivitetsombuden på Älvsjö särskilda boende. Nyanställda och sommarvikarier har utbildats vid fyra tillfällen av anhörigkonsult och syn och hörselinstruktörer om stöd- och service. Anhörigkonsulentens utbildning till enheterna anhörigombuden kunde genomföras vid två av de sex planerade utbildningstillfällena.

Av de äldre som bor på ett särskilt boende har 85-90 procent problem med sin hörsel enligt Äldreförvaltningen nyttgivna rapport "Hörselmiljöer för äldre". Då endast 5-10 procent har ett normal hörande är det mycket viktigt att fortsätta arbetet med att utbilda omsorgspersonal för ökad kunskap och förståelse och samtidigt stödja seniorerna då det påverkar deras livskvalité och välmående. Enhetens syn-och hörselinstruktörer har aktivt deltagit i arbetet att ta fram rapporten och kommer under nästa år stödja arbetet att ta fram utbildningsmaterial. Utbildning till omsorgspersonalen planeras utökas när nytt material är tillgängligt.

Äldreomsorgens vägledning om anhörigstöd som utgår från Stockholms stads program för anhöriga 2021-2024 är klar.

Satsningen av en samordnare för ökad digital kunskap har påbörjats och beräknas fortsätta nästa år.

Enhetsmål: Enheten erbjuder ett varierat utbud av aktiviteter samt stöd och service.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Seniorer, anhöriga och personer med syn- och hörselnedsättningar får ett ökat välbefinnande och känner sig stärka.

Analys

Enheten har under året genomfört fler aktiviteter och kunnat ge stöd och service till fler personer än föregående år. Verksamheten har följt de restriktioner som funnit under året för att kunna hålla säkra aktiviteter samt ge stöd och service på ett tryggt sätt. Detta har både påverkat och begränsat antal aktiviteter, inomhus och utomhus, och antal deltagare i grupperna samt begränsat möjligheten till att ge stöd och service i hemmet. Det har blivit många samtal under året med de berörda, både per telefon men också efter aktiviteterna för att på så sätt erbjuda en extra stunds gemenskap. Verksamheten har ännu inte kunnat öppna upp till full kapacitet på grund av pandemin och under året har seniorerna även varit försiktiga med att komma tillbaka till verksamheten.

Utifrån verksamhetens aktiviteter, stöd och service och de olika samtal som har funnits under året framkommer det att seniorerna, anhöriga och personer med syn- och hörselnedsättningar erbjudits en möjlighet till ökat välbefinnande samt en känsla av att bli stärkta.

Hälsofrämjande aktiviteter

Under året har Seniorhälsan haft närmare 7000 besök av cirka 560 seniorer. De har haft möjlighet att välja mellan 22 olika aktiviteter som har genomförts vid 700 tillfällen.

Aktiviteter som erbjudits är bland annat bingo, frågesport, musik vi minns, önskelåten, kör- och solosång, improvisationsteater, danspass, line dance, frigörande dans, lätt- och seniorgymna, coreträning, cirkelträning, yoga, qigong, mindfulness, promenad, stavgång, sociala aktiviteter och existentiella samtal. Mindfulness har under året funnits ute i naturen och inomhus samt som digitala möten. Även om det tog lite tid för seniorerna att få till det tekniska så har mötena värdesatts mycket samt att de även fick mer digital kunskap. Yoga och qigong har gett seniorerna möjlighet till att uppnå inre balans. Genom olika tekniker som andningsträning, fysiska rörelser och meditation lindras oro och rädsla och ger en ökad självmedveten. De sociala aktiviteterna och lunchträffar med tema är omtycka och det finns en ökad efterfrågan vilket kommer tas hänsyn till kommande år. Här har det tillkommit både fler män och yngre seniorer. Improvisationsteater och körsång är nya inslag hos Seniorhälsan vilket seniorerna har uppskattat mycket. Vid de 14 sommarluncherna som erbjöds kom 131 besökare. Luncherna blev en ersättning till tidigare planerade dagsutflykter med buss.

En utvärdering har gjorts av de samtalsgrupper som funnits i existentiella samtal om livsmod, livsglädje och livsmening. Deltagarna har gett mycket positiv respons som att samtalen har bidragit med att "Diskussion om tankens kraft och positiva tänkande har varit stärkande" och att det kändes bra att "Lyssna på andras livserfarenheter och synpunkter". Den nya aktiviteten samtalsgrupper planeras fortsätta nästa år.

I oktober öppnades den nya träningslokalen på Axelsbergs aktivitetscenter och här har nu över 160 senior fått en introduktion. Seniorerna tränar nu självständigt i olika grupper om max sju personer fördelade över fem pass per dag och fem dagar i veckan. Gymmet är mycket

uppskattat och är bra utrustat enligt seniorerna. Att träna tillsammans upplevs positivt då de hjälps åt under träningspasset samt att de också lär känna varandra. Även Älvsjöträffen har fått ett nytt gym under hösten och där pågår träning i små grupper tillsammans med en aktivitetsledare.

Pilotprojekt i samarbete med vårdcentraler och primärvårdens rehabilitering har påbörjats. Aktiviteterna Fysisk träning i grupp, Social aktivitet för att minska upplevd ensamhet och Existentiella samtalsgrupper för seniorer som behöver extra stöd planeras att fortsätta under kommande år.

IT-stöd Senior har under året haft kontakt med närmare 70 seniorer som önskat sig få stöd och utbildning vid nästintill 350 tillfällen. De har fått stöd genom kort telefonsupport, individuellt telefonmöte eller besök på våra mötesplatser individuellt eller i grupp. Vid speciella tillfällen har hembesök gjorts. Verksamheten Nätverket har en brukare som hjälper till vid en IT-stödgrupp. Den nya informationsteknologin som smartphone och surfplatta uppgår till 70 % av det stöd och den utbildning som ges till seniorerna vilket gör att de nu har mer digital kunskap och därmed blivit mer självständiga i sin vardag. Fördelning per åldersgrupp: 65-74 år 34 %, 75-84 år 43 % och 85+ 22 % och 95+ 1 %.

Seniorhälsans dag genomfördes både på Axelsbergs och Långbrobergs Aktivitetscenter. Dagarna var välbesökta med närmare 250 besökare. Information om verksamhetens aktiviteter, stöd och service fanns men också prova-på-aktiviteter samt kostråd och näringsrika mellanmål. Vidare deltog frivillig organisationen Volontärbyrån, Svenska kyrkan och pensionärsorganisationerna. Det fanns även försäljning av Lilla Skafferiets produkter.

Finlands nationaldag uppmärksammades och Seniorhälsans egen seniora alla-kan-sjunga-kör har bjudit på luciatåg.

På ”Sommartorget”, stadsdelens gemensamma sommarevenemang på Älvsjö och Liljeholmens torg, fanns Seniorhälsan var representerad med information om aktiviteter, stöd och service.

Till Axelsbergs Aktivitetscenter har det införskaffats en sång- och musikanläggning samt draperier för att förbättra ljudkvaliteten och ljudnivån vilket gör det bättre både för seniorerna och medarbetarna.

Fixartjänst

310 hembesök har fixartjänst gjort under året. Hembesöken har ökat jämfört med föregående år. Den vanligaste insatsen är att byta glödlampor, batterier och säkringar följt av hjälp med gardiner. Fördelning per åldersgrupp är 65-74 år 15 %, 75-84 år 45 % och 85+ 40 %. Ålder för att få stöd har ändrats till 68 år från tidigare 75 år. En informationsinsatsning på Älvsjöområdet kommer att göras under kommande år. Fixartjänst hjälper även till med enklare IT-stöd i hemmet.

Syn- och hörselinstruktörer

Under året har syn- och hörselinstruktörerna haft kontakt med närmare 260 brukare och gjort 710 hembesök. Över 80 procent av stödet ges till personer 85+. Den största gruppen som har behov av stöd och service är de med endast hörselnedsättning 64 procent följt av personer

med både syn- och hörselnedsättning 21 procent och därefter de med endast synnedsättning 15 procent. På särskilda boende har det varit öppet hus med mottagning av stöd och service vid 13 tillfällen. Syn- och hörselgrupper och dagsutflykter har genomförts. Ljudbiblioteket på Fruängsgården har utökats. Finlandsinstitutet fick besök och där gavs information ut om det stöd och service som finns i stadsdelen.

Ett välbesökt Ögats dag genomfördes under hösten där 40 besökare kom. WHO har utsett andra torsdagen i oktober som World Sight day. Information gavs om det stöd och service som erbjuds från stadsdelen samt inbjudna föreläsare som berättade om ögats funktion och om att överleva sin synnedsättning ”Se dåligt, må bra”. Myndigheten för Tillgängliga Media (MTM) informerade om hur man kan läsa, eller egentligen lyssna, på tidningar på iPhone, dator eller via Daisyskiva och Daisyspelare. Besökarna fick också träffa olika utställare och titta på deras olika hjälpmedel. Dessutom fick de prova på mindfulness med en av Seniorhälsans aktivitetsledare. Dagen var uppskattad av besökarna och till kommande år planeras en Örats dag.

Anhörigstöd

144 anhörigvårdare till närstående över 65 år har haft kontakt med anhörigkonsulenten. 33 procent av de anhöriga är män jämfört med föregående år 24 procent. Av årets nya anhörigvårdare, 99 stycken, är 50 procent under 65 år vilket är en ökning mot förra årets 36 procent. Det har även anordnats anhöriggrupper och anhörigrträffar. Under året har det varit många och djupa samtal med de anhöriga då många har haft sina närstående mer hemma på grund av pandemin vilket har tårt på krafterna. Anhörigvårdarna 65+ nyttjar och uppskattar Seniorhälsans aktiviteter.

Anhörigdagen den 6 oktober uppmärksammades genom en lansering av en webbaserad utbildningsguide om psykisk (o)hälsa för anhöriga, närstående och personal.

Anhörigkonsulent har deltagit i detta samverkansprojekt tillsammans med NKA (Nationellt kompetenscentrum anhöriga), stadsdelarna Skarpnäck, Södermalm och Östermalm samt Danderyds kommun. I samarbete med anhörigas riksförbund togs även några digitala föreläsningar om psykisk (o)hälsa fram.

Navigeringskursen om kognitiv sjukdom för anhöriga har vidareutvecklats i samverkan men NKA (Nationellt kompetenscentrum för anhöriga) och är uppskattad och används av såväl anhöriga som personal. Möjligheten till föreläsning, utbildningar och anhöriggrupper för anhöriga har generellt ökad under pandemin genom digitalisering och samverkan mellan anhörigkonsulenterna i Stockholms län.

Deltagande i projekt som inte har genomförts: fysisk föreläsningsserie för anhöriga anordnad av anhörigkonsulent. Karolinska institutet, projektet STAV, Stöd till anhörigvårdare för personer med demens: Mobilapplikation för att mildra stress och förbättra livskvaliteten påbörjades men avslutades på grund av tekniska problem. Arbetet tillsammans med Äldreförvaltningen kring en informationsfilm för anhöriga som ger omsorg om någon äldre är vilande.

Äldrestöd

25 seniorer har haft kontakt med äldre konsulenten och fått stöd, råd och vägledning.

Möjligheten till stöd med inköp har funnits kvar under hela men har inte utnyttjats av seniorerna.

KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Nämndmål: Invånarna i Hägersten-Älvsjö har tillgång till ett rikt utbud av kultur- och fritidsaktiviteter

Beskrivning

Kultur, fritidsaktiviteter och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete. Kultur- och fritidsaktiviteter ska planeras för att nå nya målgrupper, bredda deltagandet i syfte att öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos de unga.

- Barn och ung har tillgång till öppen fritidsverksamhet, kultur och programverksamhet av hög kvalité i Hägersten-Älvsjö.
- Barn och unga med funktionsnedsättning har tillgång till attraktiva och anpassade fritidsaktiviteter för målgruppen

Kulturaktiviteter genomförs i nämndens verksamheter samt genom bidragsgivning till lokala föreningar.

Förskolorna tilldelas en kulturpeng baserat på barnantal. Alla barn i förskolan får möta och själv prova olika former av kultur och skapande enligt stadens program, Kultur i ögonhöjd. Barnen i förskolan har under sin förskoleperiod tillgång till ett varierat utbud av böcker och besöker bibliotek. Barnen möter olika former av kultur och kulturyttringar samt skapande verksamhet som integreras i undervisningen. Förskolan ska i samarbete med kulturnämnden och stadens fria kulturaktörer verka för att fler barn kommer i kontakt med kulturverksamheter.

Fritidsgårdar och öppna mötesplatser erbjuder besökarna kulturaktiviteter för detta avsätter nämnden en budget/kulturpeng.

Boende på förvaltningens grupp- och servicebostäder får stöd i att ha en rik fritid och att kunna delta i hälsofrämjande aktiviteter utifrån sina intressen.

Äldreomsorgen arrangerar olika program och aktiviteter en särskild budget avsetts för ändamålet.

Förväntat resultat

Kultur, fritidsaktiviteter och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete. Föreningsbidrag för lokal verksamhet fördelas på ett sätt som berikar och kompletterar stadsdelsnämndens verksamhet.

Barn på förskola får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.

Äldre som inte själva har möjlighet att ta sig till arrangemang erbjuds program och kultur där de vistas.

Unga erbjuds kulturmöten, att prova skapande, möta föreningsliv och idrott i syfte att öka social inkludering, bredda deltagande, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer.

Enhetsmål: Enheten erbjuder kultur- och/eller fritidsaktiviteter

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Enheten erbjuder ett varierat utbud av social, kulturella och fysiska aktiviteter.

Analys

Enheten har under året erbjudit seniorerna ett varierat utbud av olika aktiviteter som bland annat: bingo, frågesport, musik vi minns, önskelåten, kör- och solosång, improvisationsteater, danspass, line dance, frigörande dans, lätt- och seniorgympa, coreträning, cirkelträning, yoga, qigong, mindfulness, promenad, stavgång, sociala aktiviteter och existentiella samtal. Sommarluncher har erbjudits i stadsdelsområdet som ersättning för de tidigare planerade dagsutflykterna med buss. Evenemang som bland annat Finlands nationaldag och Luciatåg har genomförts. Seniorerna har också erbjudits IT-stöd för att sedan själva kunna vara delaktiga i olika kulturutbud. Under hela året har det funnits samtalsstöd och IT-stöd senior på telefon och grupper i mindfulness genom digitala möten.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Nämndmål: Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd är en fossilfri organisation år 2030

Beskrivning

Stadsdelsnämnden utgår från klimathandlingsplan 2020-2023 samt miljöprogrammet 2020-2023 i sitt miljö- och klimatarbete. Stadsdelsnämndens lokala miljö- och klimathandlingsplan (MKHP) har nu tagits fram och kommer börja följas under 2021. Stadsdelsnämnden tar med sin MKHP ett krafttag vad gäller miljöfrågorna. Fokusområdena kommer från stadens miljöprogram. Många av miljöfrågorna är sådant som stadsdelsnämnden har arbetat med tidigare - att verksamheterna ska arbeta aktivt med att sortera matavfall, minska användningen

av plast, förebygga att avfall uppstår, minska energiförbrukningen och göra klimatsmarta tjänsteresor etc. Dock så innebär stadsdelsnämndens MKHP en konkretisering av hur verksamheterna ska arbeta för att uppnå målet att vara fossilfria år 2030.

Vidare arbetar förvaltningen med att kartlägga och granska hur verksamheterna kan minska sin klimatpåverkan. Detta sker främst genom investeringar eller genom beteendeförändring. Klimatinvesteringsmedel kommer att sökas vid behov, först ska en inventering göras under året för att undersöka vilka verksamheter som fortfarande inte har fått LED-belysning och/eller energisnåla vitvaror. Underlaget från inventeringen kommer att ligga till grund för klimatinvesteringar senare i år och eventuellt även för 2022. Vid upphandling av nästa parkentreprenad ska tydliga miljökrav ställas för att minska förvaltningens indirekta klimatpåverkan. Parkentreprenaden använder många tunga fordon och arbetsmaskiner och är därför en stor indirekt utsläppskälla för stadsdelsnämnden. Idén är att ställa krav på elektrifiering och biodrivmedel.

Verksamheter som serverar mat ska genom ökad medvetenhet och kunskap minska livsmedels negativa klimatpåverkan. Genom verktyget Hantera Livs och regelbunden uppföljning ska förvaltningen få ner sina utsläpp från livsmedel med 25 procent till 2023. Livsmedelsinköp är en av förvaltningens största källor till växthusgaser, 2019 innebar förvaltningens livsmedelsinköp utsläpp av ca 1500 ton CO₂e (koldioxidekvivalenter).

Förväntat resultat

Stadsdelsnämnden har implementerat den lokala miljö- och klimathandlingsplanen som konkretiserar miljöprogrammets mål. I den ingår bland annat att stadsdelsnämnden ska minska användningen av plast i verksamheterna. Matavfall har återvunnits i hög grad där det är möjligt och samtliga verksamheter som regelbundet serverar måltider har alla matåtervinningsmöjligheter. Avfall som uppstår tas om hand på ett resurseffektivt sätt enligt avfallshierarkin. Den relativa energiförbrukningen i förvaltningen har minskat. Utsläpp från förvaltningens verksamheter, både direkta och indirekta, har minskat. Nämnden ska arbeta mot att vara en fossilfri organisation år 2030.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningens verksamheter ska arbeta aktivt för att minska användningen av plast.	2021-01-01	2021-12-31	
Analys			
Enheten har miljösortering av plast.			

Enhetsmål: Enheten arbetar för att Hägersten-Älvsjö är en fossilfri organisation 2030

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Energi- och plastförbrukning minskar på enheten.

Analys

Miljösortering finns på enhetens två aktivitetscenter samt att tre stycken elcyklar har införskaffats. Enheten kommer fortsätta att arbeta miljömedvetet för att minska energi- och platsförbrukningen.

KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bedriver verksamheterna inom givna ekonomiska ramar

Beskrivning

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter.

Avdelningen för social omsorg fortsätter arbetet med ekonomi i fokus med särskild tyngdpunkt på långsiktiga anpassningar utifrån ekonomiska förutsättningar. En utökad samverkan internt och externt är nödvändig i det fortsatta arbetet. De myndighetsutövande enheterna inom individ- och familjeomsorgen arbetar utifrån översyn av placeringskostnader med alternativa men fullgoda lösningar samtidigt som den egna öppenvården utvecklas för att möta och följa våra invånares behov. Förändringar i organisation och bemanning kan bli nödvändiga. Utifrån ett minskat antal brukare/deltagare och förändrade behov hos målgruppen pågår i vissa utförarverksamheter samlokalisering samt utveckling av verksamhetens utformning och innehåll. Organisation och bemanning ses över och anpassningar genomförs för att uppnå en långsiktigt hållbar ekonomi där verksamheterna kan bedrivas inom given budgetram.

Förväntat resultat

Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

Enhetsmål: Enheten bedriver verksamheten inom givna ekonomiska ramar

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Enheten har budget i balans

Analys

Enheten har en budget i balans. Enhetens ekonomi har redovisats vid varje arbetsplatsmöte. Större inköp sker i samråd med ekonomiavdelningen. Planering av aktiviteter och personal har gjorts utifrån budgetutrymme. Uppföljning av ekonomi sker månadsvis tillsammans med controller och avdelningschef.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Sjukfrånvaro 	1,4 %			6,6 %	10 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2021
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	0,5 %			0,3 %	4 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2021

Nämndmål: Stadsdelsnämnden är en attraktiv arbetsgivare med god arbetsmiljö

Beskrivning

Förvaltningen kommer utifrån arbetsgivarperspektivet ha fokus inom tre områden; arbetsmiljö, kompetensförsörjning samt chefsuppdrag och ledarskap. I den relativt nya förvaltningen är det viktigt att fortsätta skapa en gemensam grund och stärka cheferna i de kunskaper och processer som säkerställer ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivarfrågor och på så sätt stärka arbetsgivarvarumärket både internt och externt.

Förväntat resultat

Förvaltningen har en god systematik inom arbetsmiljöarbetet.
Nya medarbetare och chefer får en god introduktion i uppdraget
Planering av kompetensförsörjning sker utifrån verksamhetens uppdrag och mål.

Enhetsmål: Enheten är en god arbetsgivare med en god arbetsmiljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Enhetens medarbetare har kunskap om stadens personalpolicy och är delaktiga i arbetsmiljöarbetet samt erbjuds utbildningar för ett långsiktigt hållbart arbetsliv.

Analys

Enhetens personalpolicy och arbetsmiljö har diskuterats vid arbetsplats- och kvalitetsmöten under året. Medarbetarenkäten visade ett mycket gott resultat och har diskuterats på kvalitetsmöten. Två handlingsplaner har tagits fram med fokus på "Ett gott arbetsklimat" och "En bra arbetssituation". Detta ledde till att enhetens mötesformer diskuterades och planerades om med ett gott resultat. Vidare har utbildningen Aktivt medarbetarskap påbörjats. Efter tidigare arbetsmiljörund har nya rutiner tagits fram under året vilket gjort arbetsmiljöarbetet tydligare. Enheten har även fått ett skyddsombud. Både interna och externa utbildningar har genomförts för att säkerställa kvaliteten på uppdraget och arbetsmiljön. Medarbetarnas uppmanas att använda friskvårdsförmåner. Även om mycket har gjorts under året är det fortsatt viktigt med arbetet för en god arbetsmiljö då gruppen är relativt ny efter bildandet av den nya förvaltningen samt att medarbetarna inte har kunnat träffa varandra under normala förhållanden.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Enhet : Enheten för utveckling och förebyggande arbete

Enhetschef: Maria Nord Berge

Beloppen anges
i TKr !

	Utfall i bokslut 2021
<i>Intäkter</i>	
Taxor och avgifter	48
Hysesintäkter	5
Bidrag och ersättningar	2 944
Försäljning av verksamhet	295
Övriga externa intäkter	4 800
<i>Summa intäkter</i>	8 092
<i>Kostnader</i>	
Personalkostnader	6 705
Övriga personalkostnader	65
Lokalkostnader	268
Entreprenader och köp av verksamhet	4
Övriga kostnader	722
<i>Summa kostnader</i>	7 764
<i>Resultat netto</i>	328

Investeringar

Medel för lokaländamål

Övrigt

Systematiskt kvalitetsarbete

Övrigt

Enhetens verksamhetsberättelse har tagits upp på APT den 12 december 2021 och 25 januari 2022.

Synpunkter och klagomål

Enheten har inte tagit emot några synpunkter eller klagomål under året. Några önskemål om att öppna upp under året har däremot förekommit. Vilket har förklarats med att enheten följer rekommendationerna från Folkhälsomyndigheten, Äldreförvaltningen och råd från stadsdelsförvaltningen.

Agenda 2030

Enheten har arbetat både intern och externt med området God hälsa och välbefinnande. Medarbetarna är delaktiga i enhetens arbetsmiljöarbete för att säkerställa en god arbetsmiljö. I enhetens uppdrag ingår att erbjuda hälsofrämjande aktiviteter, stöd och service med syfte att ge möjlighet till ett hälsosamt liv, känna välbefinnande, meningsfullhet, delaktighet i samhället samt minska psykisk belastning. Inom området Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt ges medarbetarna möjlighet att arbeta heltid om så önskas.

Covid 19

Enhetens hälsofrämjande verksamhet har påverkats under året. Verksamheten har följt de olika restriktioner som funnits under året för att kunna hålla säkra aktiviteter vilket har påverkat möjligheten till att vara både inomhus och utomhus samt gruppernas storlek. Även hembesök har också till viss del påverkats. Under hösten öppnade enhetens två aktivitetscenter upp med aktiviteter under säkra och begränsade former. Några träffpunkter har öppnats upp under senhösten. Däremot har de träffpunkterna som finns på vård- och omsorgsboende mestadels varit stängda.

Enhetens ekonomi har inte påverkats av pandemin.

Enheten arbetssätt har förändrats genom att öka telefonkontakt med seniorer, anhöriga och personer med syn- och hörselnedsättningar. Även digitala aktiviteter har förekommit. Vid samtliga aktiviteter har deltagarna förannmält sig samt att grupperna har varit begränsade i antal deltagare. Vidare har rutiner tagits fram för att göra säkrare aktiviteter och hembesök samt att utbildning i basal handhygien genomförts.

Barns rättigheter

Enhetens verksamhet riktar sig till personer över 65 år, till anhöriga där närstående är 65+ samt till vuxna från 20 år som har syn- och hörselnedsättningar. Enheten tar hänsyn till barn om de berörs av erbjudandet om stöd och service.

Jämställdhet

Enhetens verksamhet aktiviteter, stöd och service når övervägande kvinnor. Männen delaktighet är lägre men de deltar i samtliga verksamhetens områden. Gällande deltagare vid aktiviteter är fördelningen 95 procent kvinnor och 5 procent män förutom vid träning i lokal där männen ökar till 30 procent. Gällande stöd och service är fördelningen generellt 80 procent kvinnor och 20 procent män. En del av förklaringen kan vara att många av aktiviteterna, stöd och service ges till de två övre åldersgrupperna 75-84 år och 85+ där det finns fler kvinnor än män än gruppen 65-74 år. Enheten fortsätter arbetet genom att informera om enhetens förebyggande arbete.